

Goran Pauk, predsjednik Hrvatske zajednice županija i župan Šibensko-kninske županije, govori o razvoju županije kroz provedbu projekata koji se financiraju iz EU fondova, i koje su prednosti takva pristupa

Europski projekti najvažnija su poluga regionalnog razvoja

Šibensko-kninska županija: kulturna baština i metalna industrija poluge su regionalnog razvoja

Kakvu važnost imaju europski projekti za regionalni razvoj Šibensko-kninske županije?

Europski projekti jedna su od najvažnijih poluga regionalnog razvoja Hrvatske. U Šibensko-kninskoj županiji smo posao upravljanja Europskim projektima vrlo ozbiljno shvatili te je veliki naglasak stavljen na njihovo definiranje, osmišljavanje, pripremu i provedbu. Putem sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova a koji uvelike nadopunjuju naš županijski proračun, u mogućnosti smo provoditi projekte od strateške važnosti na cijelom području županije.

Kako ste organizirali aktivnosti povlačenja europskog novca u ŠKŽ i na koje ste se projekte fokusirali u ovom razdoblju?

S Razvojnog agencijom Šibensko-kninske županije kao glavnom operativnom organizacijom za upravljanje projektima u županiji, u posljednje su dvije godine posebno intenzivirane aktivnosti na povlačenju EU sredstava u svim za županiju strateškim sektorima: aktivno se djeluje na području obnavljanja kulturne baštine, uspostavljanju posjetiteljskih centara, popularizaciji nematerijalne kulturne baštine, zaštiti i upravljanju prirodnom baštinom. Također, veliki se napori ulažu u realizaciju projekata koji poboljšavaju konkurentnost za županiju strateških gospodarskih sektora i to prvenstveno sektora metala kao tradicionalnog sektora Šibensko-kninske županije, zatim sektora

plastike, nautike i dr. Veliki naglasak stavljen je i na razvoj poduzetništva pa su trenutno u provedbi projekti za tri poduzetničke institucije ukupne vrijednosti od oko 55 milijuna kuna, a koji bi trebali što je moguće prije aktivirati poduzetnički potencijal i aktivnosti na području županije.

Uz metalni sektor, osmišljavaju se i realiziraju projekti koji potiču razvoj diversifikacije proizvoda i općenito sektor marikulture, a županija pomaže i poduzećima, OPG-ima i obrtima na ruralnom području kod povlačenja sredstava za EU projekte kako bi se što bolje razvile djelatnosti poljoprivrede i turizma i to ne samo na obalnom dijelu već i posebice u zaleđu županije.

Kroz dosadašnju tehničku pomoć koju je Agencija pružila gradovima, općinama i ustanovama u Šibensko-kninskoj županiji, dosad je prijavljeno 15 projekata ukupne vrijednosti od preko 80 milijuna kuna. Od značajnijih projekata koji su se pripremili valja spomenuti projekt Centar kompetencija za aluminij Alu-Tech – čijom realizacijom će se osnažiti kapaciteti za razvoj inovativnih proizvoda i tehnologija u sektoru metala. Ukupna vrijednost projekta je gotovo 43 milijuna kuna od čega su 35 milijuna bespovratna sredstva. Razvojna agencija je pripremila i pruža podršku u provedbi projekata energetske obnove škola: OŠ Domovinske zahvalnosti u Kninu, OŠ Kistanje i SŠ Ivana Meštrovića u Drnišu. Na školama će se raditi zamjena fasadnih zatvora, povećanje toplinske zaštite vanjskog zida i stropa, te zamjena unutarnje rasvjete, kao i postavljanje sustava daljinskog očitavanja potrošnje i kontrolnih mjerila energije i vode. Ovim projektom će se

osigurati značajne financijske uštede kao i smanjenje emisije CO₂, što će doprinijeti kvalitetnijem provođenju nastave. Time će se stvoriti uvjeti da djeca na području pogođenom ratnim razaranja imaju iste uvjete za školovanje kao i u ostalim područjima Šibensko-kninske županije čime se potiče ravnomjerni regionalni razvoj. Projekti su ukupne vrijednosti 10,6 milijuna kuna, a prijavljeni su u partnerstvu s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Šibensko-kninska županija je prijavila i projekt Učinkovitija i kvalitetnija zdravstvena usluga primarne zdravstvene skrbi na području Šibensko-kninske županije putem kojeg će se nabaviti oprema za tri doma zdravlja, u Šibeniku, Drnišu i Kninu, te oprema za koncesionare primarne zdravstvene zaštite u županiji, ukupne vrijednosti oko 7,4 milijuna kuna. Izvršit će se ulaganja u postojeću infrastrukturu kao i nabava nove dijagnostičko-terapijske opreme. Kroz poboljšanje uvjeta pružanja zdravstvenih usluga i uvođenje novih usluga trebalo bi se utjecati na smanjenje broja uputnica pružatelja primarne skrbi u bolnicama.

Županija je aktivna i na projektima prekogranične suradnje s Italijom. Do srpnja 2017. prijavljeno je 10 takvih projekata s talijanskim partnerskim organizacijama. Prijavljen je projekt izgradnje purifikacijsko-otpremnog centra za školjke; projekt razvoja gastronomske i enološke ponude u Šibensko-kninskoj županiji unutar kojeg je izgradnja Gastro-centra u Minerskoj, izgradnja mediteranske tržnice u Murteru, signalizacija eno-gastro ruta u županiji, projekt razvoja biciklističkih staza u županiji koje se žele uklo-

VELIKI SE NAPORI ULAŽU U REALIZACIJU PROJEKATA KOJI POBOLJŠAVAJU KONKURENTNOST ZA ŽUPANIJU STRATEŠKIH GOSPODARSKIH SEKTORA, PRIJE SVEGA SEKTORA METALA, PLASTIKE I NAUTIKE

HRVOJE JELAVIĆ/PIXSELL

piti u Eurovelo rutu 8. Također, prijavljeni su i projekti učinkovitog korištenja obnovljivih izvora energije unutar kojih će se nabaviti solarana rasvjeta, klupice i suncobrani za Zlarin i Banj; projekt zaštite bioraznolikosti divljih usjeva u odnosu na kultiviranu vinovu lozu te nekoliko tzv. soft ili mekih projekata kojima se financiraju edukacije, trening programi, umrežavanja i transferi znanja na obje strane Jadrana. ♦

Ličko-senjska županija

S više od 7,5 milijuna kuna iz fonda EU, zaposleno 30 pomoćnika u nastavi

U 12 škola Projekt osiguravanja pomoćnika, tj. stručnih komunikacijskih posrednika za učenike s teškoćama u razvoju, provodit će se četiri godine

Ličko-senjska županija i ove je godine sudjelovala u prijavi za Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim odgojno-obrazovnim ustanovama, faza III, s ciljem pružanja potpore uključivanja učenika s teškoćama u razvoju u osnovne i srednje škole

le angažiranjem pomoćnika u nastavi/ stručnih komunikacijskih posrednika. Ličko-senjskoj županiji osigurana su bespovratna sredstva iz Europskog socijalnog fonda, Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. u iznosu od 7.574.460,96 kuna, ukupna vrijednost projekta je 7.973.116,80 kuna. Županija sufinancira 5% vrijednosti. Kao nositelj projekta, 1. rujna je Ličko-senjska župani-

S potpisivanja ugovora u Zagrebu

ja potpisala Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i Agencijom za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih. Trajanje provedbe projekta je četiri godine. U provedbi je osam osnovnih i četiri srednje škole kojima je županija osnivač. Kroz projekt je u školskoj godini 2017./18. zaposleno 30 pomoćnika u nastavi te je pružena potpora za 30 učenika s teškoćama u razvoju. ♦

Uvodnik Riječ urednice

EU fondovi i županije

Neupitni su važnost i razvojni potencijal europskih strukturnih i investicijskih fondova na razini države, kao i na razini jedinica lokalne samouprave. Međutim, za jedinice regionalne samouprave značaj EU fondova je daleko veći. Zbog toga su neusporedivo veći i zadaci izvršne vlasti u regionalnim samoupravama, a to su u Hrvatskoj županije, jer regionalne samouprave višeg reda nemamo. To potvrđuju konkretni primjeri Varaždinske županije i Grada Varaždina. I dok Varaždinska županija ima izvorni budžet od oko 300 kuna po stanovniku, Grad Varaždin istovremeno ima izvorni budžet od oko 4000 kuna po stanovniku.

Svi čelnici županija itekako su svjesni da je stvarni temelj razvoja njihovih županija u njihovoj sposobnosti povlačenja novca Europske unije te da drugog izlaza nemaju. Koji projekti se provode diljem Hrvatske zahvaljujući bespovratnim sredstvima europskih fondova, a koji se projekti pripremaju, donosimo vam u novom broju newslettera Hrvatske zajednice županija.

Vesna Margetić-Slatki

Savjetnica za odnose s javnošću
Varaždinska županija
Upravni odjel za poslove
Skupštine i župana

Dubrovačko-neretvanska županija

Za Pelješki most i Zračnu luku Dubrovnik više od 3 mlrd. kuna

Dugogodišnji napori urodili plodom Ovi projekti su prepoznati kao oni od najvišega strateškog značaja

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji u tijeku su dva najveća projekta u Hrvatskoj poglavito u kontekstu povlačenja sredstava iz fondova EU. Riječ je o izgradnji više od dvije milijarde kuna vrijednog Pelješkog mosta, ali i nedavno započeti radovi na tzv. 'zračnoj strani' Zračne luke Dubrovnik, vrijedni više od 1,1 milijardu kuna od čega je čak 858 milijuna kuna bespovratnih sredstava.

Za Pelješki most ponude su predale tri tvrtke - kineska državna tvrtka China Road and Bridge Corporation, austrijski Strabag te talijansko-turska zajednica ponuditelja koju čini Astaldi s tvrtkom İçtas. Nakon ocjene ponuda očekuje se konačni izbor izvođača za projekt koji EU sufinancira s čak 357 milijuna eura.

Što se tiče radova u najjužnijoj zračnoj luci, nakon prve faze u kojoj je završen 476 milijuna kuna vrijedan Terminal C, potpisan je i ugovor s predstavnicima tvrtki Poduzeće za ceste Split, Strabag AG i Elektrocentar Petek, o izgradnji infrastrukture i suprastrukture Zračne luke Dubrovnik vrijedan 1,125 milijardi kuna, od čega je 858 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz fondova EU. Riječ je o drugoj fazi radova na projektu Razvoja Zračne luke Dubrovnik, a svečanom potpisivanju tada je nazočio je i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković.

"Investicije u Zračnu luku Dubrovnik i Pelješki most će imati ve-

liki utjecaj u BDP-u i ovo nam treba davati snagu i vjeru da buduće generacije ostaju u Hrvatskoj", rekao je Butković.

Tim projektom bit će među ostalim obuhvaćena rekonstrukcija uzletno-sletne staze, nove parkirne pozicije, moderno gorivno postrojenje, prvo takvo u Hrvatskoj, nova upravna zgrada, kanalizacija te brojni potprojekti.

Župan Nikola Dobroslavić izrazio je veliko zadovoljstvo činjenicom da su dugogodišnji napori iz Dubrovačko-neretvanske županije urodili plodom te da su Pelješki most, ali i Zračna luka Dubrovnik prepoznati kao projekti od najvišeg strateškog

Župan Nikola Dobroslavić naglašava da su izgradnja mosta i proširenje zračne luke imperativ i za Hrvatsku i za EU

PD

značaja. "Koliko god su ti projekti nama važni i značajni, vjerujem da su sada svi svjesni kako su oni imperativ za Republiku Hrvatsku, ali i Europsku uniju" rekao je Dobroslavić.

Inače, Zračna luka Dubrovnik i ove godine bilježi porast putnika od čak 15 posto u odnosu na isto razdoblje lani, a završetkom projekta razvoja Zračne luke sufinanciranim iz EU, kapaciteti Zračne luke dodatno će se povećati. Prva faza projekta, izgradnja zgrade putničkog terminala vrijedne 476 milijuna kuna službeno je završena u svibnju svečanim otvaranjem, a cjelokupni projekt vrijedan 220 milijuna eura mora biti završen do travnja 2019. godine. ❖

Krapinsko-zagorska županija

Do 330,8 milijuna kuna iz EU u četiri godine

Znaju kako Razvijaju poduzetništvo, kulturu, zdravstvo... bespovratnim novcem

Europska bespovratna sredstva bila su jedan od značajnijih pokretača javnih i privatnih ulaganja u Krapinsko-zagorskoj županiji u posljednje četiri godine. Da do njih nije lako doći, to je poznato mnogima koji su takva sredstva povukli, pokušavali za njih aplicirati ili se, pak, raspitivali o mogućnostima. U Krapinsko-zagorskoj županiji su u tom razdoblju odobreni projekti ukupne vrijednosti 330,8 milijuna kuna iz EU fondova.

Niz je projekata na području županije koji su poduprijeti europskim sredstvima, a jedan od aktualnih je Poslovno-tehnološki inkubator, za koji je Krapinsko-zagorska županija dobila 20 milijuna kuna bespovratnih sredstava u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014 - 2020. Inkubator je ukupne površine 2040 četvornih metara, bit će građen u Krapini, imat će 13 inkubacijskih uredskih prostora te 5 proizvodnih prostora modularno prilagođenih potrebama korisnika namijenjenih poduzetnicima početnicima.

Osim za Poslovno-tehnološki inkubator, europska sredstva su tijekom protekle četiri godine dobivena za još nekoliko značajnijih

Poslovno-tehnološki inkubator i Galerija Antuna Augustinčića vrijedni su projekti

PD

projekata na području Krapinsko-zagorske županije:

Studio Galerije Antuna Augustinčića - 21,7 milijuna kuna;

Opremanje dnevnih bolnica i dnevne kirurgije u Općoj bolnici zabok i bolnici hrvatskih veterana - 15,7 milijuna kuna;

Poboljšanje pristupa primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Domu zdravlja KZZ - 8,3 milijuna kuna. ❖

Kolegij u Hrvatskoj zajednici županija

Prave prilike Župani se očitovali o 'modelu ordinacija' u zdravstvu, cestovnoj infrastrukturi i operativnim programima EU

Županijama omogućiti pripremu i provedbu izrade operativnih programa od 2021. do 2027.

Problematika financiranja bolničkog sustava i javnih cesta bile su glavne teme kolegija župana 14. studenog u Hrvatskoj zajednici županija (HZŽ). Prijedlog novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti donosi promjene zdravstvenog sustava i odredbe koje neće dovesti do cjelovite reforme pa se HZZ očitovala o uvođenju 'modela ordinacija' umjesto koncesija, troškova specijalizacija, primarne zdravstvene zaštite i javnog zdravstva. Postupak sanacije općih bolnica nije polučio očekivano i povećao je dug bolnica za koji odgovaraju županije, iako ne sudjeluju u raspodjeli novca. "Zbog poznavanja situacije na terenu, županijama su potrebe i prava građana jako bliska i razumljiva. Dok županije odgovaraju za gubitke bolnica, a ne mogu

utjecati na troškove, treba se zalagati za promjene koje će dovesti do jednake dostupnosti i kvalitete zdravstvenih usluga za sve", naglasio je predsjednik Zajednice i šibensko-kninski župan Goran Pauk. Župani su razgovarali i o dosad izgrađenoj cestovnoj infrastrukturi koja će pravi smisao dobiti tek kad krene obnova mreže županijskih i lokalnih cesta. Uz to, naglasili su i da Europska kohezijska politika treba postati prioritet hrvatske politike, jer prvi put od ulaska u EU možemo utjecati na njezino kreiranje. Pauk je predložio pokretanje inicijative koja bi županijama omogućila pripremu i provedbu izrade operativnih programa 2021.-2027. s ciljem zaštite interesa i potreba županija u definiranju prioriteta ulaganja nakon 2020. ❖

Osječko-baranjska županija

PIA Antunovac – izvrstan primjer dobre prakse

Reprezentativno Poduzetnički inkubator i akcelerator važan je projekt, EU osigurala 93,7% novca

Ukupna vrijednost projekta Poduzetnički inkubator i akcelerator (PIA) Antunovac iznosi 21,4 milijuna kuna, a od toga čak 19,7 milijuna kuna ili 93,4 posto su bespovratna sredstva Europske unije. Usporedi li se te iznose i izvorni proračun Općine Antunovac koji iznosi samo 3,8 milijuna kuna, očit je ogroman potencijal za razvoj općina i gradova u korištenju fondova EU. Župan Ivan Anušić tvrdi da bi gospodarstvo Osječko-baranjske županije višestruko skočilo kada bi sve općine i gradovi zaposlili barem jednu osobu koja se bavi projektima EU. Upravo stoga PIA Antunovac je izvrstan razvojni projekt, ali i primjer do-

bre prakse, odnosno rada s europskim fondovima. Uostalom, projekt je već u startu vrijedan 21 milijun kuna, a za sobom će povući još mnogo manjih projekata, novih radnih mjesta i puno gospodarske aktivnosti, što je dodatna vrijednost i dobitak.

Nositelj projekta je Općina Antunovac, dok je Agencija za održivi razvoj Općine Antunovac - RODA partner sa šest suradničkih organizacija (Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Ekonomski fakultet Osijek, HGK Županijska komora Osijek, Poduzetnički inkubator BIOS, Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje, Woman in Adria i Matić savjetovanje). Kako ističe

direktorica Nataša Tramišak, Agencija je osnovana 2013. godine i odmah je krenula s ozbiljnim projektima, između ostalog i umrežavanjem lokalnih poduzetničkih institucija, što je jedan od modela uspješnog razvoja poduzetništva. Poduzetnički inkubator i akcelerator je najvažniji projekt ove općine, ali i jedan od reprezentativnih cijele županije.

U naredne dvije godine kroz projekt PIA Antunovac bit će izgrađeno i opremljeno 3179 četvornih metara fizičke infrastrukture, odnosno 34 uredska i dva proizvodno-poslovna prostora, konferencijska dvorana za 150 osoba te dva coworking prostora. Prostor i

Najvažniji projekt u općini povući će još niz manjih, otvoriti radna mjesta i osnažiti gospodarstvo

PD

usluge PIA su za 21 malog i srednjeg poduzetnika koji posluju duže od tri godine te 12 novih tvrtki koje će moći koristiti usluge i vrhunsku tehnologiju, a pozornost će se dati i razvoju ženskog poduzetništva. Prema istom modelu financiranja gradit će se i inkubatori u Donjem Miholjcu, Valpovu i Osijeku. ❖

Radimir Čačić, župan Varaždinske županije, ističe učinkovitost u osiguranju novca iz fondova EU te poručuje kako Vlada treba osnovati Savjet za središnju i sjevernu Hrvatsku, s pet tamošnjih županija

U 4 mjeseca uspješni ugovoriti 1,2 milijarde kuna

Usvega četiri mjeseca u Varaždinskoj županiji je došlo do 'eksplozije' EU projekata. O brojnim EU projektima koji su pokrenuti i koji se pokreću, razgovarali smo sa županom Radimirom Čačićem.

Upravo u Varaždinskoj županiji je potpisan prvi ugovor o izvođenju radova na energetske obnovi škola, pred potpisivanjem su novi ugovori, a pripremate i nove projekte.

Projekti energetske obnove škola su jedni u nizu s kojima je Varaždinska županija izašla pred EU fondove. U odnosu na izgradnje aglomeracija ili bolničkih objekata, ova sredstva su puno manja, ali je svaka kuna izuzetno važna, posebno zato što se radi o bespovratnim sredstvima. Ponosni

smo što smo prvi u Hrvatskoj započeli s radovima po pozivu za sufinanciranje energetske obnove zgrada u javnim ustanovama koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja. Ugovor o izvođenju radova za Srednju školu Novi Marof je prvi potpisan, a potpisani su i ugovori za OŠ Veliki Bukovec te OŠ Bednja. U te škole će ukupno biti uloženo gotovo devet milijuna kuna, od čega je 4,1 milijun kuna iz EU fondova. Pripremamo još osam projekata energetske obnove škola, ali i projekt energetske obnove Vodotornja u Varaždinu, obnove Minerne u Varaždinskim Toplicama te niz drugih projekata.

EU novcem se već gradi i palijativni centar u Novome Marofu, koji je od nacionalnog značaja, obnavlja se

Prvi smo u Hrvatskoj krenuli s energetskom obnovom odgojno-obrazovnih ustanova, odnosno škola, i za to osigurali bespovratna sredstva

PD

70 posto objekata Opće bolnice Varaždin, a bespovratna sredstva se očekuju za još jedan važan objekt, centar za bolesti kralježnice u Varaždinskim Toplicama.

Ugovorili smo projekte u zdravstvu koji su vredniji od 200 milijuna kuna. U Službi za produženo liječenje i palijativnu skrb Novi Marof Opće bolnice Varaždin u rujnu je počela izgradnja spojnog objekta za palijativnu skrb. U svega tri mjeseca smo taj projekt, koji je bio započet još 2013. godine, pokrenuli s "mrtve točke".

Projekt je vrijedan 51,5 milijuna kuna, a financira se iz Europskog fonda za regionalni razvoj. U Novome Marofu će biti ukupno 89 kreveta za palijativnu skrb, za pacijente u terminalnoj fazi bolesti, a to će činiti gotovo 30 posto ugovorenih kreveta u Hrvatskoj, što izdiže ovu ustanovu na nacionalnu razinu.

Traje i energetska obnova 70 posto zgrada u kompleksu Opće bolnice Varaždin, koja je vrijedna 83,5 milijuna kuna, a riječ je o najvećoj investiciji u javne objekte u Varaždinu od davne od 1991. Potpisali smo i projekt od 50 milijuna kuna za dnevnu bolnicu i jednodnevnu kirurgiju, a čekamo i dodatnih 20 milijuna kuna za objedinjeni hitni prijem.

Kad je u pitanju primarna zdravstvena zaštita, ugovorili smo 11 milijuna kuna bespovratnih sredstava ili 85 posto za obnovu objekata Doma zdravlja, kao i opremanje 50 liječničkih ordinacija. Međutim, najveći je projekt izgradnje spinalnog centra, odnosno centra za bolesti kralježnice u Specijalnoj bolnici Varaždinske Toplice. Taj projekt je vrijedan 108,5 milijuna kuna i, budući da smo prihvatljivi prijavitelj, čekamo otvaranje javnog poziva.

U Varaždinskoj županiji je u svega četiri mjeseca ugovoreno EU projekata vrijednih više od milijardu i 200 milijuna kuna.

Da, pri čemu su daleko najveći projekti aglomeracija. Upravo zahvaljujući EU novcu, Varaždinska županija će do 2023. godine gotovo u potpunosti biti pokrivena kanalizacijskom mrežom. Potpisani su ugovori vrijedni više od 900 milijuna kuna za najveću Aglomeraciju Varaždin, kao i za Aglomeraciju Varaždinske Toplice. Pred nama je ugovaranje pročistača za 203 milijuna kuna, a u izradi su preostale aglomeracije u vrijednosti 700 milijuna kuna, pa će ostati jedino mali sustavi, za koje su predviđeni rokovi iza 2023. Učešće Županije je pritom uglavnom priprema projekta i praćenje njihove realizacije. Međutim, mi već idemo korak dalje. Pripremamo projekte izgradnje pješačkih i biciklističkih staza na prometnicama koje će biti raskopane zbog izgradnje kanalizacije. Sredstva za projektiranje tih staza namjeravamo povući iz EU fondova.

S još četvoricom župana ste poslali zahtjev Vladi da osnuje i Savjet za središnju i sjevernu Hrvatsku.

Vlada je već osnovala Savjet za Slavoniju, Baranju i Srijem, a smatramo da je potrebno osnovati i Savjet za naših pet županija, koje jesu razvijenije u odnosu na istočni dio Hrvatske, ali su i predvodnici razvoja cijele Hrvatske. Stoga smatramo da Vlada i Varaždinskoj, Međimurskoj, Krapinsko-zagorskoj, Koprivničko-križevačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, u kojima živi više od 650.000 stanovnika, mora osigurati mogućnost za koordinaciju provedbe i praćenja korištenja europskih strukturnih i investicijskih fondova. ❖

Brodsko-posavska županija

Uspješno do novca U 14 mjeseci u Razvojnoj agenciji pripremljeno 97 projekata, većina odobrena i u provedbi

Projekti od opće koristi za sve - od poduzetnika do učenika

Kako je u tijeku izrada Županijske razvojne strategije, jednog od temeljnih dokumenata kojima se utječe na živote svih žitelja Brodsko-posavske županije, njeni čelnici, župan Danijel Marušić i zamjenici Stjepan Bošnjaković i Damir Mirković upoznali su javnost s projektima u tijeku, u pripremi ili su prijavljeni, te o glavnim smjernicama socijalnog i gospodarskog razvoja županije. Župan Marušić je naglasio vrlo intenzivne aktivnosti na oživljavanju gospodarskog rasta i privlačenju sredstava iz EU fondova, te izrazio želju za što intenzivnijim aktivnostima i sudjelovanju gospodarstvenika, poduzetnika i svih žitelja u predlaganju i implementaciji programa od opće koristi. Gotovo trećina vrijednosti projekata pripremljena je u Razvojnoj agenciji Brodsko-posavske županije, a kako je istaknula direktorica Mirela Brechelmacher, u 14 mjeseci u Razvojnoj agenciji CTR pripremili su 97 projekata od kojih je većina odobrena i u provedbi su. Trenutačno se u županiji provodi ili priprema 26 projekata. U komunalnom gospodarstvu i zaštiti okoliša

aktualna su četiri, vrijedna ukupno više od 154 milijuna, a u gospodarstvu im je vrijednost veća od 170 milijuna kuna. U provedbi su projekti Luka Brod, Slavonski velodrom, JENTRAP i izgradnja sustava navodnjavanja u Orubici. Vrijednost projekata u školstvu i kulturi je 91,6 milijuna kuna, a osam ih je u provedbi, među njima je u pripremi i EDI centar, od 20 milijuna kuna. Riječ je o edukacijsko demonstracijskom edukativnom centru koji će biti izvor novih tehnologija za širok krug korisnika od učenika strukovnih zanimanja do polaznika obrazovanja za odrasle. U zdravstvenoj se zaštiti planiraju ulaganja za 9 projekata, vrijednosti više od 130 milijuna kuna, za opremanje objekata, nabavu opreme, ali i ulaganje u edukaciju djelatnika. ❖

Čelnici županije o projektima PD

Koprivničko-križevačka županija

Za 19 projekata 254 milijuna kuna

Razvoj društva Briga za zdravstvo, školstvo, ruralne krajeve

Koprivničko-križevačka županija iznimno je aktivna u povlačenju sredstava EU sredstava i provedbi projekata kojima se brine o razvoju svih segmenata društva te osigurava stanovnicima bolji životni standard. U provedbi 19 projekata vrijednosti 254 milijuna kuna, a tijekom prošle i ove godine završeno ih je 16, vrijednih 23 milijuna kuna. Projekt izgradnje dnevne bolnice u Općoj bolnici Dr. Tomislav Bardek Koprivnica najveći je u iznosu sredstava iz EU, vrijedan 36 milijuna kuna, bespovratno iz Europskog fonda za regionalni

razvoj. Iz istog se Fonda financira i 8 milijuna kuna vrijedan projekt POZDRAV – Poboljšanje primarne zdravstvene zaštite u Koprivničko-križevačkoj županiji, kojim će se u ruralnim područjima unaprijediti kvaliteta zdravstvenih usluga. Županija s partnerima provodi i projekt Prilika za sve 3 vrijedan 10 milijuna kuna, a njime je za 62 učenika s teškoćama u razvoju osigurano 56 pomoćnika u nastavi. Dobra praksa nastavljena je i projektom Svi u školi, svi pri stolu 2 kojim se za 822 učenika u riziku od siromaštva osigurava školska prehrana, dok se kroz Školsku shemu podjelom obroka voća, povrća i mlijeka nastoji utjecati na podizanje svijesti o zdravoj prehrani. Nastavljeni su i projekti energetske obnove u osnovnim školama u Virju i Drnju. U pripremi i prijavi projekata te pružanju stručne i savjetodavne podrške važna je uloga PORA-e Razvojne agencije Podravine i Prigorja, projektna suradnja ili pridruženo partnerstvo ove je godine ostvareno u 12 projekata. ❖

Osiguravaju svima jednaku dostupnost obrazovanja PD

Bjelovarsko-bilogorska županija

S novom bolnicom koja se gradi i novcem EU zdravstveno prelazimo iz 18. u 21. stoljeće

Druga slika Prije četiri godine jedan, danas mnogi važni projekti financirani iz EU

Ali Allouch, Gabrijela Žalac i Damir Bajs PD

Posljednjih mjeseci Bjelovarsko-bilogorskoj županiji je odobren niz projekata vrijednih gotovo 250 milijuna kuna. Na početku novog mandata župana Damira Bajsa tako svjedočimo potpuno drugačijoj slici od one prije četiri godine, na početku prošlog mandata, kada je županiji bio odobren tek jedan europski projekt.

“Kad govorimo o europskim projektima, najveći dio odnosi se na one u građevini, ali tu su i drugi važni i vrijedni programi, poput asistencija u nastavi i drugih. Neki su u tijeku, a neke tek

trebamo pokrenuti, pazeći da zadovoljimo vrlo stroge kriterije EU. Doduše, nikad nismo imali problema s provedbom projekata pa vjerujem da ih neće biti ni ubuduće”, naglašava Bajs.

Jedan od novijih većih projekata u koje je županija krenula je izgradnja nove zgrade Opće bolnice Bjelovar, projekt od 160 milijuna kuna, a za koji je iz EU fondova na dva natječaja odobreno maksimalnih 70 milijuna kuna.

“Izgradnja nove bolnice omogućava da naša bolnica prijeđe iz 18. stoljeća u 21. stoljeće. To nije jednostavno, jer ovo će biti tek treća opća bolnica izgrađena u Hrvatskoj nakon gotovo 27 godina. Omogućit ćemo novi standard svima koji priliježu bolnici, ali i svima koji rade u njoj. Ključno je da je novac osiguran i da projekt kreće”, kaže župan.

Uz novu zgradu bolnice Bjelovarsko-bilogorska županija je i u projektu obnove 11 škola, vrijedne 27 milijuna kuna, također sufinanciranih iz EU. Tu je i više od 10 milijuna kuna ulaganja u primarnu zdravstvenu zaštitu u što ulazi obnova velikih domova zdravlja, nabava medicinske opreme i aparature za liječnice obiteljske medicine. Županija priprema i niz drugih projekata kako bi što više sredstava došlo i ostvario se krajnji cilj podizanje standarda života građana. ❖

Zagrebačka županija

Poticaj i za proizvođače Od 27 milijuna kuna vrijednog projekta EU daje 90 posto

Krajem godine prva javna hladnjača u zemlji, potrošačima kvalitetno domaće voće i povrće

Koncem ove godine na području Zagrebačke županije, u Radnoj zoni Rakitovec, bit će otvorena 27 milijuna kuna vrijedna moderna hladnjača Distributivnog centra za voće i povrće. Većina sredstava, točnije 90%, osigurano je iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, a riječ je o prvoj ULO hladnjači u Hrvatskoj koja nije u vlasništvu trgovaca.

Izgradnjom hladnjače, kapaciteta tri tisuće tona, poljoprivredna proizvodnja u Zagrebačkoj županiji doseći će jedan novi, europski standard. S jedne strane osigurat će se domaćim proizvođačima da voće i povrće mogu plasirati na tržište cijele godine, a ne samo sezonski i time konkurirati trgovcima, dok s druge strane osigurava potrošačima kvalitetne domaće namirnice očuvane nutritivne vrijednosti.

Inače, ULO hladnjača koristi tzv. ultra low oxygen tehnologiju koja smanjujući kisik omogućuje dugotrajno skladištenje voća i povrća. Osim što će voće i povrće domaćih proizvođača biti dostupno tijekom cijele godine, očekuje se i čitav niz drugih prednosti kao što su zapošljavanje, kontinuirani i ekološki održivi razvoj te stvaranje konkurentnih i održivih poljoprivrednih gospodarstava i prepoznatljivih proizvoda s većom dodanom vrijednošću na poljopri-

Prva ULO hladnjača koja nije u vlasništvu trgovaca nalazi se u Radnoj zoni Rakitovec PD

privrednim gospodarstvima. S obzirom na već iskazan interes proizvođača iz drugih dijelova Hrvatske, nema sumnje da će Distributivni centar postati regionalni lider domaće distribucije poljoprivrednih proizvoda te da će svojim uslugama direktno poticati razvoj hrvatske poljoprivrede.

Inače, Zagrebačka županija poznata je po tome što na svom području ima najveći broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj, ali i najveći broj mladih poljoprivrednika, do 40 godina, koji su nositelji OPG-ova. Gradnja distributivnog centra i moderne ULO hladnjače jedna je u nizu mjera kojima Zagrebačka županija pomaže svojim poljoprivrednicima da postigne svoju proizvodnju, postanu konkurentniji i ostvare veću dobit. ❖

Igor Andrović, župan Virovitičko-podravске županije, objašnjava zašto je ona, po glavi stanovnika, najuspješnija u povlačenju europskih sredstava, te zašto je agencija VIDRA zapravo 'tvornica novca'

Sredstvima EU doprinijeti razvoju županije

Maksimalno koristimo mogućnosti financiranja iz EU, uz znanja županije i VIDRA-e, kaže župan Andrović.

Poznati ste kao županija koja je, statistički 'po glavi stanovnika', povukla najviše europskih sredstava. Koja je tajna uspjeha najuspješnije hrvatske županije?

Davno smo se kao županija orijentali na europske fondove, još u mandatu današnjeg ministra Tomislava Tolušića. Shvatili smo sve prednosti europskih fondova i maksimalno ih koristili, koristimo ih, a i koristit ćemo ih ubuduće. Uz županijsku upravu, zasluge za sve to idu na adresu VIDRA-e, naše razvojne agencije koju je 2010. godine, Ministarstvo gospodarstva proglasilo najboljom u Hrvatskoj. VIDRA je na raspolaganju svim našim institucijama, poduzetnicima, poljoprivrednicima i iza nje su stotine projekata. Slobodno se za nju može kazati da je 'tvornica novca'. Europskim sredstvima smo obnovili Hotel Kuriju Janković, najljepši mali hotel u kontinentalnoj Hrvatskoj koji je ove godine dobio četiri zvjezdice i status Heritage Hotela Baštine. Tu je i Poduzetnički inkubator, koji je bio polazište malim, a danas tvrtkama koje su poznate na globalnoj sceni, kao što je primjerice Plava tvornica. Izgrađen je Panonski drveni centar kompetencija, potporna institucija s tehnologijom, namijenjena drvnoprerađivačkoj industriji, kakvu nema nitko u Hrvatskoj. Obnavlja se Dvorac Janković u Suhopolju, Grad Virovitica obnavlja Dvorac Pejačević i gradski park u središtu županije, gradit će se tri nova poduzetnička inkubatora u Slatini, Orahovici i Pitomači i niz drugih projekata kojih ne bi bilo

bez europskih strukturnih fondova i angažmana Virovitičko-podravске županije i VIDRA-e.

U Projektu Slavonija, značajnu ulogu ima razvoj poljoprivrede i drvoprerađivačke industrije. Što je Virovitičko-podravska županija učinila i što će činiti u budućnosti, vezano za razvoj tih sektora?

Izgrađen je Sustava navodnjavanja Kapinci-Vaška, s 1260 hektara plodne zemlje koja će se natapati vodom iz rijeke Drave. No tu su i projekti navodnjavanja Đolta, Novi Gradac – Detkovac, za koje je potpisan ugovor u Vladi RH, a u budućnosti ćemo graditi još i Sustav navodnjavanja Lukač i Kapinci-Vaška druga faza. Kada svi oni završe, naša županija će imati 5000 hektara navodnjanih površina. Osim toga, tu su i tvrtke poput TVIN-a, Šećerane Viro, PP Orahovice, Šaframa, Pan Parketa, koji generiraju razvoj u poljoprivrednom ili drvoprerađivačkom sektoru. To je putokaz za ostanak mladih u ruralnim sredinama, te nova zapošljavanja čime se direktno utječe na razvoj gospodarstva, te jačanje konkurentnosti domaće poljoprivredne proizvodnje koja je od strateške važnosti za razvoj Virovitičko-podravске županije. Osim toga, uz Razvojnu agenciju VIDRA, iz Programa ruralnog razvoja odobreno je 17 projekata ukupne vrijednosti 48.931.205,25 kuna. Time se grade novi platenici naših gospodarstvenika, otvaraju se nova radna mjesta, modernizira se mehanizacija, obnavljaju se i grade nove farme. Osim toga, za razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja odobreno je 26 malih projekata, ali iznimno važnih 'malim poljoprivrednicima' u vrijednosti 5.347.015,83 kuna. Našoj Virovitičko-podravskoj

ŽUPANIJA ČE UVIJEK STAJATI I POTICATI MLADE U PODUZETNIČKIM IDEJAMA KAKO BI SE POVEĆALA ZAPOSLENOST I KAKO BI ONI OSTALI U HRVATSKOJ. POMOCI SU POZITIVNI, PRIHODI PODUZETNIKA SU 10% VEĆI

županiji, nova radna mjesta uz razvoj poduzetništva i poljoprivredu su prioritet koji nema alternative. U tome imamo punu potporu Vlade RH, a vjerujemo kako ćemo u budućnosti biti i bolje prometno povezani s ostatkom Hrvatske, kako brzom cestom prema Zagrebu, tako i modernijom željeznicom povezanošću.

Kako zadržati mlade u ruralnim područjima? Je li to razvoj znanosti,

jer ove godine, slavi se 10 godina od osnivanja Visoke škole u Virovitici koja je ove jeseni upisala i studente računarstva? Primjer IT tvrtke Plave tvornice pokazuje da se i iz male sredine mogu raditi poslovi za cijeli svijet?

Od 128 gradova u Hrvatskoj, Virovitica je sedma u RH po studentskom standardu. Od pokretanja Visoke škole do uvjeta kakve nemaju u velikim sredinama prošlo je deset godina, no Virovitica danas ima i Visoku školu i studentski restoran i najljepši i najmoderniji studentski dom u Hrvatskoj, i to sve na jednom mjestu uz gotovo 500 studenata iz cijele Hrvatske koji studiraju u Virovitici. Malo dalje ponosno će stajati i Tehnološko-inovacijski centar, projekt Virovitičko-podravске županije. Mlade treba podržati u njihovim poduzetničkim idejama. Virovitičko-podravska županija uvijek će stajati uz njih kako bi se povećala zaposlenost i kako bi oni ostali u Hrvatskoj. Pokazatelji upozoravaju da imamo pozitivnih pomaka. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Virovitica ukupni prihod poduzetnika na području naše županije u 2016. godini značajno je povećan i iznosi 3.880.661.000 kuna, odnosno 10 posto više nego u 2015. godini. Plava tvornica je sjajan primjer uspjehnosti. Počeli su kao mala tvrtka, a danas rade s cijelim svijetom. Razvoj računarstva i IT tehnologije su nam iznimno važni. Zato danas na Visokoj školi u Virovitici imamo Studij računarstva, a jedini smo od rijetkih županija u RH, u kojoj smo od 1. studenoga za 350 učenika petih razreda s područja naše županije, pokrenuli pilot projekt micro bit edukacije. ♦

Požeško-slavonska županija

Centar za otpad vrijedi 130 mil. kuna

Šagulje Uspostavlja se sustav gospodarenja otpadom za tri županije

Župani Požeško-slavonske, Brodsko-posavske i Sisačko-moslavačke županije potpisali su ugovor kojim započinje realizacija dugo iščekivanog projekta Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Šagulje. Hrvatska bi do 2022. trebala na deponije odložiti manje od 25% posto ukupno proizvedenog komunalnog otpada, a odvojeno prikupiti oko 60%. Projektira se u periodu od 25 do 30 godina, s javnim ulaganjima u fazi izgradnje i ostvarivanjem vlastitog prihoda naplatom usluga od korisnika. Kako je istaknuo brodsko-posavski župan Danijel Marušić, vrijednost projekta Regionalnog centra za gospodarenje otpadom Šagulje je 130.000.000,00 kuna i bit će financiran europskim sredstvima iz Operativnog programa Konkurentnost

Iz EU za uređenje centra 90% iznosa

i kohezija 2014-2020. u 90-postotnom iznosu, dok će županije sufinancirati u preostalom iznosu od 10%. Uspostavit će se cjeloviti sustav gospodarenja otpadom u Brodsko-posavskoj, Požeško-slavonskoj i dijelu Sisačko-moslavačke županije. ♦

Šibensko-kninska županija

Prekogranično Projekt s partnerima iz BiH, iz euroizvora 85% novca

Bolja podrška sektoru metala i plastike

Projekt Povećanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva u sektoru metala i plastike kroz razvijanje mreže znanja i zajedničke poslovne infrastrukture Compete Plamet je odobren za financiranje iz programa prekogranične suradnje Interreg Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora 2014-2020. Njime se želi poboljšati podrška i usluge koje poduzetničke institucije pružaju malim i srednjim poduzećima u metalnom i sektoru plastike u Šibensko-kninskoj županiji i Zapadno-hercegovačkoj županiji, kroz uspostavu Centra za obradu metala i plastike. Nabavit će se 7 CNC strojeva za obradu metala i plastike, te zaposliti i obučiti stručni kadar. Nositelj projekta je Razvojna agencija Županije Zapadno-hercegovačke, a partner je Jav-

Centar za obradu metala i plastike

na ustanova Šibensko-kninske županije i Općina Posušje. Udio sufinanciranja iz EU je 85%, a učešće partnera od 15% je osigurano kroz rad djelatnika svih partnera, bez dodatnog sufinanciranja od županije, općine i razvojnih agencija. ♦

Međimurska županija

Novcem iz EU dižu konkurentnost i unapređuju posao

Ostvarenje vizije Europski fondovi ključni su i u provedbi županijskih razvojnih projekata, od gospodarstva do znanosti

U planiranju održivog razvoja formaliziranom kroz izradu Županijske razvojne strategije 2010. Međimurska županija je predviđala da se u znatnom dijelu kod izvora financiranja osloni na europske fondove.

Ključan doprinos fondova očekivao se, pokazalo se - opravdano, je u ispunjavanju vizije po kojoj će Međimurje biti županija snažnoga poduzetništva zasnovanog na znanju i inovacijama, očuvane prirodne i kulturne baštine te visoke kvalitete življenja. Znaajući da EU potiče inovativne proizvodne procese i tehnologije, suradnju znanosti i gospodarstva te obrazovanje, Međimurska županija je kroz stručne službe i potporne institucije (Regionalnu razvojnu agenciju Međimurje i Tehnološko-inovacijski centar Međimurje) provodila stalne informativne kampanje i jačala kapacitete svih dionika gospodarskog razvoja kako bi spremno dočekali prilike iz EU fondova. Veliki broj poduzetnika iskoristio je mogućnost za sufinanciranje svojih projekata i unaprijedio poslovanje uz

pomoć bespovratnih EU sredstava. Dok su s jedne strane međimurški poduzetnici koristili prilike fondova kako bi ojačali konkurentnost, Međimurska županija je razvijala i uz pomoć EU fondova implementirala jedinstveni razvojni projekt Centar znanja Međimurske županije. On na jednom

Jedinstveni Centar znanja Međimurske županije otvoren je na području bivše vojarne u Čakovcu

PD

mjestu, na području bivše vojarne u Čakovcu, okuplja različite obrazovne i potporne institucije koje djeluju na jačanju konkurentnosti gospodarstva županije i stvaranju konkurentnih ljudskih potencijala za tržište rada. Fondovi EU tako su omogućili da Tehnološko-inovacijski centar Međi-

murje proširi prostorne i tehnološke kapacitete u rekonstrukciji i proširenju poduzetničkog inkubatora vrijednom 12 milijuna kuna. Podrška metalnom sektoru iz Centra znanja stizat će iz Razvojno-edukacijskog centra Metalska jezgra, istraživačke institucije u okviru projekta vrijednog 36 milijuna kuna. Međimursko veleučilište u Čakovcu (MEV) iskoristilo je priliku za financiranje izgradnje studentskog doma, s 23 sobe i pratećim sadržajima, vrijednog 9,5 milijuna kuna, a MEV je prijavio i projekt Centar održivog razvoja od 12,3 milijuna kuna kojim će se stvoriti uvjeti za provedbu znanstveno-istraživačkih projekata u biokemiji okoliša, održivosti energije, održivoj gradnji, primjenjivoj fizici, automatičici te proširenoj stvarnosti. Projekt Centra znanja MŽ pokazuje da uz dobro planiranje i suradnju svih dionika, europski fondovi ne samo da omogućuju implementaciju projekata koja bi bez tih sredstava bila upitna, već djeluju kao akcelerator razvojnih procesa i poticaj za daljnje promišljanje i razvoj uspješnih projekata. ❖

Karlovačka županija

Aquatika je sad prepoznatljiva atrakcija Karlovca i županije

Turistički potencijal U prvoj godini rada akvarij i muzej koji promiče važnost rijeka i jezera posjetilo 150.000 ljudi

EU je izdvojio 97,5% od 5,5 mil. €

Projekt Aquatike, radnog naziva KAquarium, nastao je u suradnji Grada Karlovca i Razvojne agencije Karlovačke županije - KARLA i odličan je primjer kako općine i gradovi trebaju suradivati s regionalnim koordinatorima za apliciranje na strukturne fondove. Slatkovodni akvarij i muzej rijeka jedan je od 15 odabranih projekata u konkurenciji od 144 projektne prijave, u sklopu 4. Poziva Sheme dodjele bespovratnih sredstava za poslovnu infrastrukturu u okviru OP Regionalna konkurentnost 2007.-2013. Svrha projekta KAquarium je doprinijeti unaprjeđenju konkurentnosti turističke ponude Karlovca i okolice kroz gradnju javne turističke infrastrukture namijenjene turističkim potrebama stanovni-

štva te stvaranje novih turističkih sadržaja i doživljaja. KAquarium je lokalna turistička atrakcija temeljena na bioraznolikosti karlovačkih rijeka i jezera, te bogatoj tradiciji života uz rijeke. Projekt promovira turističke potencijale šire regije kao što su Nacionalni park Plitvice (izvor Korane), Đulin ponor u Ogulinu (gdje ponire Dobra), sedreni slapovi, barijere i mlinice rijeke Mrežnice, Park prirode Velebit i NP Risnjak (izvor Kupe). Namijenjen je prvenstveno edukativnom turizmu, učenicima, studentima, akvaristima - hobistima i znanstvenicima. Projekt omogućuje rekreacijske i zabavne aktivnosti za posjetitelje te odvijanje tematskih izložbi i događanja. Aquatika danas postaje prepoznatljiva turistička atrakcija Karlovca i Karlovačke županije te nezaobilazna destinacija svih koji dolaze u Karlovac. U prvoj godini dana rada bilježi više od 150.000 posjetitelja, čiji broj neprestano raste. Projekt je ukupne vrijednosti 5,5 milijuna eura s financiranjem 97,5% iz EU fondova, a s obzirom na značaj i potencijal njegova stvarna vrijednost za županiju je daleko veća. ❖

Grad Zagreb

Učenje i igra Tehnički muzej Nikola Tesla i Grad u projektu za koji EU daje 2,5 mil. eura

Zajedno stvaraju inovativni kulturni proizvod

Projektom prijedlogu Teslino novo ruho - Muzej znanosti i tehnike za 21. stoljeće, partnerskih institucija Tehničkog muzeja Nikola Tesla i Grada Zagreba, dodijeljena su bespovratna sredstva Europskog fonda za regionalni razvoj u iznosu od 2.577.770,99 kuna.

Svečano potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava održano je početkom listopada 2017. godine u Banskim dvorima, a ugovor su potpisali ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Gabrijele Žalac, ravnatelj Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije Tomislav Petric i ravnateljica zagrebačkog Teh-

U muzeju će biti novih sadržaja utemeljenih na znanstveno-umjetničkoj izvrsnosti i inovativnosti

PD

ničkog muzeja Nikola Tesla Markita Franulić. Realizacija projekta čija je ukupna vrijednost više od 20 milijuna kuna, znači stvaranje novog kulturnog proizvoda Tehničkog muzeja Nikola Tesla i Grada Zagreba kroz ponudu novih atraktivnih sadržaja utemeljenih na znanstveno-umjetničkoj izvrsnosti i inovativnosti.

Zajednica i posjetitelji grada dobit će tako mjesto učenja kroz igru i zabavu o važnim temama za svakodnevni život uz osvješteni odnos prema okolišu te učenje o prošlosti za budućnost. Stvorit će se novi gradski 'landmark' vezan uz znanost i kulturu te stvoriti potencijal za daljnji razvoj muzeja i sredine u kojoj djeluje. ❖

Varaždinska županija

Čekali pet godina Od ukupne vrijednosti projekta od 1,4 milijuna kuna, iz EU 50%

SŠ Novi Marof prva škola u Hrvatskoj koja se energetske obnovljuje europskim novcem

Srednja škola Novi Marof, čiji osnivač je Varaždinska županija, prva je škola u Hrvatskoj koja je potpisala ugovor o izvođenju radova na energetske obnovi, koji se sufinanciraju EU novcem. Ugovor su u ponedjeljak, 23. listopada, u Županijskoj palači u Varaždinu potpisali ravnateljica škole Jasminka Behin i vlasnik obrta Građevinarstvo Stipić Mijo Stipić.

Ukupna vrijednost projekta je 1,4 milijuna kuna, od čega će iz Europskog fonda za regionalni razvoj biti financirano 678.000 kuna, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU osigurat će 306.000 kuna, dok će iz županijskog proračuna biti izdvojeno 413.000 kuna.

“Nakon Srednje škole Novi Marof, radovi su počeli u OŠ Veliki Bukovec i OŠ Bednja. Ukupno će biti uloženo

Ugovor o dodjeli sredstava potpisan je u Varaždinu

PD

gotovo devet milijuna kuna, od čega je 4.191.343,84 kuna iz EU fondova, 2.770.707,64 kuna iz Ministarstva regionalnog razvoja, a 1.906.179,92 kuna osigurava Varaždinska županija iz proračuna”, rekao je župan Čačić.

Istaknuo je da je riječ o odličnom projektu, koji financiraju EU i Županija. “Financiranje sam s EU dogovorio još početkom 2012. godine, no sve je stajalo do ministra Lovre Kuševića, koji je ugovorio dvije milijarde podrške za energetske obnovu. Model je takav da polovicu novca daje Europa, a polovicu Županija. Pritom sredstva iz EU idu kroz dva ministarstva, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike te Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja. U konkretnom slučaju, ministrica Gabrijela Žalac je prihvatila da od našeg dijela Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU dodijeli 60%, na čemu smo posebno zahvalni”, istaknuo je Čačić.

“Put do ovoga bio je mukotran. Zahvaljujući potpisanom ugovoru, u školi počinje uređenje fasade i promjena prozora, dok krovište nije bilo moguće odraditi kroz EU projekt, ali će i ono biti zamijenjeno budući da je ‘uskočila’ Županija. Ujedno će na krovište biti postavljena solarna elektrana pa ćemo predviđenu uštedu energije ostvariti”, rekla je Jasminka Behin, ravnateljica Srednje škole Novi Marof. ❖

Splitsko-dalmatinska županija

Srednjoj školi u Visu napokon samo njen prostor, prvi od 1975.

Projekt Bivši dom JNA prenamjenjuju za potrebe učenika

Za SŠ Antun Matijašević Karamaneo milijun i pol kuna

PD

Ulistopada je u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU zamjenik župana Luka Brčić u ime Splitsko-dalmatinske županije potpisao ugovor vrijedan milijun i pol kuna, o sufinanciranju i prenamjeni objekta bivšeg doma JNA u odgojno-obrazovnu ustanovu SŠ Antun Matijašević Karamaneo, utemeljenu još 1975. godine na Visu.

Od dana osnutka do danas ova srednja škola nije imala vlastiti prostor. Uvijek je bila sa sjedištem u zgradi Osnovne škole Vis, a nekoliko je godina, od 1994. do 2000., imala područni odjel u

Komiži u kojem su se obrazovali kuhari i konobari. Ponekad se nastava održavala i u drugim prostorima pa je, primjerice, neko vrijeme održavana u obližnjoj zgradi Batarije. Od 2000. godine naovamo nastava se stalno i u cijelosti održava u zgradi Osnovne škole Vis, u dvije smjene.

Ovim ugovorom je predviđeno razdvajanje osnovne i srednje škole koje se trenutno nalaze u istoj zgradi. Ukupna cijena troškova iznosi tri milijuna kuna. Razliku cijene cijeloga projekta će osigurati Splitsko-dalmatinska županija. ❖

Primorsko-goranska županija

Županija oživljava frankopanske kaštele

Čuvanje baštine Za projekt kulturno-turističke rute iz EU bespovratnih 47,3 mil. kuna

Krčki knezovi Frankopani obilježili su više od pet i pol stoljeća hrvatske povijesti, od 1118. do 1671., članovi ove velikaške obitelji bili su nositelji političkog, društvenog, gospodarskog i kulturnog razvoja Hrvatske. Iza njih su ostali kaštele, utvrđeni gradovi i dvorci širom Primorsko-goranske županije, koji prizivaju duh prošlosti, intriga, sukoba, kulture, pismenosti i religioznosti.

Zbog iznimne vrijednosti te s ciljem obnove, očuvanja, zaštite i održivog korištenja materijalne i nematerijalne baštine, županija je pokrenula strateški projekt Putovima Frankopana, razvijan u tri faze: prva je bila od 2005. do 2008. kad je ulagano u obnovu 10 kaštela u Vinodolskoj dolini; druga faza od 2013. do 2016. u okviru EU projekta HERA iz IPA programa prekogranične suradnje, kada je obnova proširena na Rijeku, Krk i Gorski kotar. Treća faza počela je 2015. prijavom projekta Kulturno-turistička ruta Putovima Frankopana na natječaj Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU. Za obnovu objekata, njihovo uređivanje, promociju i stvaranje novih turističkih proizvoda odobreno je bespovratnih 47,3 milijuna kuna iz fondova EU, a ukupna vrijednost je 61 milijun

Ruta obuhvaća 17 drevnih objekata, a uz njih će se obnoviti i tri sakralna kompleksa

PD

kn. Projekt završava krajem 2019. te će ruta dati novu dodanu vrijednost projektu Rijeka – Europska prijestolnica kulture 2020. Ruta obuhvaća 17 kaštela, utvrđenih gradova i dvoraca (Gradec, Krk, Grobnik, Trsat, Drivenik, Grižane i Bakar, Bribir, Kvadrac Novi Vinodolski, kaštel Zrinskih u Brodu na Kupi, Stari grad Zrinskih u Kraljevcu, Stari grad Ledenice, Stari grad Hreljin, Nova Kraljevica, Severin, Stara Sušica, dvorac Zrinskih u Čabru), te tri sakralna kompleksa - Franjevački samostan s crkvom Navještenja Marijina na Košljunu, Pavlinski samostan u Crikvenici i manastir Gomirje. ❖

Istarska županija

Motovun EU podržao novi turistički i eno-gastro kompleks

Roxanich vinski hotel i podrum

Započeli su radovi na izgradnji Roxanich Heritage Wine Hotela i vinskog podruma u središtu Motovuna, na mjestu starog zadrugnog podruma. Investitor izgradnje objedinjene pod imenom Roxanich Motovun Projekt je tvrtka Roxanich, a Hotel Roxanich Motovun i ulaganje u podrum sufinancirani su od EU. Ukupna je vrijednost projekta 79.327.696,33 kuna. U povodu početka izgradnje, u Motovunu je predstavljen projekt na kojem su uz Mladena Rožanića govorili istarski župan Valter Flego, načelnik Općine Motovun Tomislav Pahović, te direktor Turističke zajednice Istarske županije Denis Ivošević i nagradivani arhitekt Idis Turato čiji je Arhitektonski biro Turato projektirao hotel i podrum.

“Projekt obitelji Rožanić u Motovunu ima svjetsku kvalitetu te će sadržajima turistima ponuditi ono najbolje što Istra ima - vrhunsku enogastronomiju, predivnu prirodu i bogatu kulturnu baštinu. Ključna riječ projekta i

politike koju vodimo u županiji je spajanje unutrašnjosti, turizma, poljoprivrede, kulture i novih sadržaja. Time omogućujemo jači ruralni razvoj te nove motive dolaska i vraćanja u Istru. Nastavit ćemo se opredjeljivati za kvalitetu i izvrsnost”, izjavio je Flego. Projekt je podržao i predsjednik udruge Vinistra Nikola Benvenuti, naglasivši važnost spajanja ugostiteljske i enološke ponude Istre u jedinstveni proizvod. Roxanich Heritage Wine Hotel i vinski podrum trebali bi početi raditi od početka iduće ljetne turističke sezone.

Hotel i vinski podrum s radom bi trebali početi u ljeto 2018.

PD

Sisačko-moslavačka županija

Snažna orijentacija Europi U brojnim sektorima uspješno povlače novac iz fondova

Za novu bolnicu 70, revitalizaciji baštine Zrinskih 5,8, obnovi škola 35 milijuna kuna...

Sisačko-moslavačka županija posljednjih je godina snažno orijentirana na realizaciju strateških projekata sredstvima iz EU fondova. Da je u tome vrlo uspješna potvrđuje i činjenica da je 2016. Sisačko-moslavačka županija proglašena vodećom po iznosu povučenih sredstava.

Na području zdravstva tako se sa 70 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz EU fondova financira izgradnja središnjeg bolničkog paviljona u Sisku čime će Opća bolnica dobiti novu, modernu zgradu u koju će se smjestiti objedinjeni hitni bolnički prijem i dnevna bolnica. Novi sadržaji značit će značajno bolje uvjete za sve pacijente, ali i lakši rad zdravstvenom osoblju. Sisačko-moslavačka županija osigurala je još jednu važnu investiciju u zdravstvu. Riječ je o više od 12 milijuna kuna sredstava iz EU fondova za poboljšanje pristupa primarnoj zdravstvenoj zaštiti s naglaskom na udaljena i deprivirana područja županije. Ovom investicijom osigurava se opremanje ordinacija primarne zdravstvene zaštite na području cijele županije.

Za projekt Baština Zrinskih budućnost Banovine Sisačko-moslavačkoj županiji već je odobreno 5,8 milijuna kuna europskih sredstava za izradu projektne dokumentacije za obnovu utvrda Zrin i Gvozdansko,

Opća bolnica Sisak će središnjim bolničkim paviljonom osigurati bolje uvjete za pacijente i lakši rad osoblju

PD

kompleksa u Bešlincu i Crkve sv. Marije Magdalene. Dio je to velikog županijskog projekta revitalizacije kulturne baštine Banovine.

Sredstvima EU fondova Sisačko-moslavačka županija osigurala je i pomoćnike u nastavi za djecu s poteškoćama u razvoju. Za program Zajedno do obrazovanja osigurano je 11,5 milijuna kuna. Za energetske obnove 7 osnovnih škola – u Novskoj, Gori, Gvozd, Glini, Lipovljanima, Topuskom i Sunju, županija je putem EU fondova osigurala 35,5 milijuna kuna.

Sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj Sisačko-moslavačka županija je financirala i više od 20 četvornih kilometara minski sumnjivih poljoprivrednih površina. U taj veliki projekt uloženo je gotovo 150 milijuna kuna. ❖

Vukovarsko-srijemska županija

Čak 250 biciklista vozilo 'putem EU projekata'

Velika ruta Obišli mjesta uspješno završenih projekata, vrijednih 100 milijuna eura

Ivan Bosančić, Božo Galić i Gabrijela Žalac PD

Više od 250 biciklista sudjelovalo je na bicikljadi na ruti od Vinkovaca do Vukovara pod nazivom Putem EU projekata, a u organizaciji Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU. Uz bicikliste i rekreativce te članove udruga i gradskih institucija sudjelovala je ministrica regionalnog razvoja i fondova EU Gabrijela Žalac. Ova informativno-obrazovna kampanja imala je cilj pokazati primjere uspješno provedenih projekata na području Vukovarsko-srijemske županije. Na samom startu ministrica Žalac je istaknula: Danas obilazimo uspješne i završene projekte u našoj županiji, vrijedne 100 milijuna eu-

ra, a vjerujem kako ćemo to činiti i u drugim županijama. Očekujem da svi zajedno nastavimo još intenzivnije i bolje raditi za razvoj ovoga kraja, posebice kroz projekt Slavonija, Baranja i Srijem, da upravo rast i razvoj budu preteča onoga što trebamo raditi da bi ljudi ostali živjeti ovdje.

Ministrica Žalac je zajedno s gradonačelnikom Vinkovaca Ivanom Bosančićem startala s biciklistima prema Vukovaru, a sve sudionike biciklijade ispratio je župan Božo Galić i poželio svima sreću na putu do cilja.

Biciklisti su obišli mjesta, odnosno projekte koji su financirani iz fondova EU. Start je bio u dvorištu Udruge osoba s invaliditetom Bubamara, koja je za svoje brojne projekte povukla velika sredstva iz EU fondova, potom su obišli i sanaciju odlagališta komunalnog otpada Papuk Vinkovci, željezničku prugu Vinkovci-Tovarnik te stigli na cilj u Eko etno centar Adica u Vukovaru, čiji su projekti također financirani sredstvima EU fondova. U vukovarskoj park šumi Adica, na cilju, bicikliste i ministricu dočekali su zamjenik župana Damir Barna i gradonačelnik Vukovara Ivan Penava, gdje su s direktorom Agencije za razvoj Vukovarsko-srijemske županije HRAST Ilijom Cotom te sudionicima biciklijade obišli i Sajam EU mogućnosti na kojem su djelatnici institucija predstavljali primjere dobre prakse i mogućnosti sufinanciranja projekata iz EU fondova. ❖

Virovitičko-podravska županija

Za obnovu dvoraca 121 mil. kuna

Pomoć EU Objekti u Suhopolju i Virovitici neće propadati

Virovitičko-podravska županija je na početku participiranja u EU fondovima započela s obnovom devastiranih dvoraca. To nije bilo lako, jer je prvo trebalo riješiti imovinsko-pravne odnose. Identificirana su tri dvorca u izrazito lošem stanju - dvorac Janković u Suhopolju, kurija Janković u Kapela Dvoru te dvorac Janković u Cabuni. Među dvorcima u županiji samo je jedan imao važnu ulogu u društvenom životu - Pejačević u Virovitici, no godine ne ulaganja su ostavile značajan trag na njemu. U vrijeme predpristu-

pnih fondova rekonstruirana je kurija Janković, danas impresivno zdanje u funkciji turizma. Ulaškom u EU te otvaranjem strukturnih fondova započeo je drugi val ulaganja u obnovu dvoraca te je u 2017. započeta rekonstrukcija dvoraca Janković i Pejačević. Ukupna vrijednost ulaganja je 121.207.081,94 kuna. Dvorac Janković u Suhopolju simbol je mjesta i obitelji koja je imala značajan utjecaj na gospodarstvo i razvoj tog kraja. Osnovat će se Centar za posjetitelje koji će očuvati i prenositi priču obitelji. Kroz projekt od 39.767.210,48 kuna povećat će se i smještajni kapaciteti u županiji. Obnova dvorca Pejačević uključuje i revitalizaciju Gradskog parka Virovitica, glavna tema obnove je drvo, uz iznos od 81.439.871,46 kn. Simboličan je i naziv projekta '5 do 12 za Dvorac' kojim se ukazuje da je krajnje vrijeme da se nešto poduzme prije nego što taj vrijedni primjer kulturne baštine propadne. ❖

Kurija Janković - biser turizma

DAMIR ŠPEHAR/PIXSELL

Zadarska županija

Turistički hit Multimedijna rješenja, 3D animacije, igre i mobilne aplikacije kao zabavno-edukativna atrakcija

U Malom Arsenalu gostima je bogata povijest Zadra na dlanu

Prostor Malog Arsenala obnovljen je krajem 2016. u sklopu EU projekta HERA, a njegovim stavljanjem u funkciju postao je polazna točka rute koja uključuje i Prolaz cara Augusta, te Vrata sv. Krševana, također obnovljenih iz ovog projekta. Multimedijno rješenje o Malom Arsenalu uključilo je interaktivni ekran Fortifikacije kao multitouch aplikacije koja sadrži edukativni modul - istraživanje i provjera znanja, te modul Knjiga posjetitelja, viseću projekciju Vizualizacija fortifikacije kroz 3D animaciju koja prikazuje stiliziranu vizualizaciju stvaranja i mijenjanja zidina kroz vremenska razdoblja, interaktivnu projekciju Igra fortifikacije kao ambijentalnu interakciju na staklenoj površini koja posjetitelje poziva na igru, te mobilnu aplikaciju Zadarske fortifikacije kao virtualnog vodiča, te edukacije s dodatnim sadržajem na temu fortifikacija izvan centra za posjetitelje za 15 lokacija.

"Našu mobilnu aplikaciju je do 20. listopada preuzelo 2500 posjetitelja čiji mobilni uređaji imaju operativni IOS sustav i 900 korisnika s Android mobilnim su-

stavom uređaja", kazao je Lovre Jurišić, v.d. pročelnika Upravnog odjela za gospodarstvo, turizam, infrastrukturu i EU fondove, koji je bio i voditelj projekta obnove Malog Arsenala. Mali Arsenal je do 20. listopada posjetilo oko 10.500 ljudi. Od toga, kako je kazala Renata Peroš, ravnateljica Narodnog muzeja Zadar koji od svibnja upravlja prostorom, 7800 posjetitelja bilo su strani, a 2700 domaći. Do kraja 2017. razgledavanje je besplatno, što je jedinstvena prilika i za sve Zadrane koji nisu još zavirili u sve dijelove ovog jedinstvenog prostora. Razgled je od ponedjeljka do nedjelje, od 10 do 12 i od 18 do 20 sati. ❖

Razgled je do kraja 2017. gratis PD